

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2022, sen. zn. 29 NSČR 2/2022, ECLI:CZ:NS:2022:29.NSCR.2.2022.1

Číslo: 90/2023

Právní věta:

Účetním obdobím předchozího roku trvání reorganizace podle ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky č. 313/2007 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) se rozumí jen to účetní období, ve kterém dlužník účtoval podle zákona o účetnictví v roce předcházejícím době započetí „následujícího roku“ trvání reorganizace.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.12.2022

Spisová značka: 29 NSČR 2/2022

Číslo rozhodnutí: 90

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Insolvenční správce (odměna, náklady), Reorganizace

Předpisy: § 3 zákona č. 563/1991 Sb.

§ 316 odst. 4 IZ

§ 364 IZ

§ 38 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání dlužníka proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 8. 2021.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 2. 7. 2021 Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „insolvenční soud“) určil Ing. L. V., insolvenčnímu správci dlužníka O., a. s., odměnu částkou 4.601.574,80 Kč a náhradu hotových výdajů částkou 16.135,20 Kč, s tím, že obě částky mu již byly uhrazeny poskytnutými zálohami (bod I. a II. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel ve skutkové rovině z toho, že:

[1] Usnesením ze dne 14. 5. 2019 (mimo jiné), zjistil úpadek dlužníka a povolil mu reorganizaci.

[2] Usnesením ze dne 2. 12. 2019 schválil reorganizační plán dlužníka ze dne 9. 9. 2019.

[3] Usnesením ze dne 15. 12. 2020, které nabylo právní moci dne 5. 1. 2021, schválil změněný reorganizační plán dlužníka.

[4] Usnesením ze dne 20. 4. 2021, vzal na vědomí splnění reorganizačního plánu dlužníka.

[5] Podáním ze dne 28. 5. 2021 (B-79) uplatnil insolvenční správce nárok na odměnu v celkové výši 4.933.170 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) a nárok na náhradu hotových výdajů v celkové výši 16.135,20 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty). Jelikož na zálohách uhradil dlužník v průběhu insolvenčního řízení celkem částku 4.617.710 Kč, požadoval insolvenční správce, aby insolvenční soud uložil dlužníku doplatit mu odměnu ve výši 315.460 Kč a nahradit hotové výdaje ve výši 16.135,20 Kč.

[6] Odměnu (bez částky odpovídající dani z přidané hodnoty) vyčíslil insolvenční správce tak, že:

1) v prvním roce po rozhodnutí o povolení reorganizace (od 14. 5. 2019) činí (při dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu dlužníka za rok 2018 ve výši 551.000.000 Kč) za každý započatý měsíc částku 249.000 Kč, tedy za 12 započatých měsíců celkem částku 2.988.000 Kč;

2) za další rok trvání reorganizace až do jejího skončení činí [při dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu dlužníka za rok 2019 ve výši 183.649.000 Kč (za období od 14. 5. 2019 do 31. 12. 2019 ve výši 47.833.000 Kč a za období od 1. 1. 2019 do 13. 5. 2019 ve výši 135.816.000 Kč)] za každý započatý měsíc částku 83.000 Kč měsíčně, tedy za dalších 12 započatých měsíců celkem částku 996.000 Kč.

[7] K odměně, jež s částkou odpovídající 21% dani z přidané hodnoty činí 4.820.640 Kč, připočetl insolvenční správce odměnu za přezkum 93 přihlášek pohledávek insolvenčních věřitelů (1.000 Kč za každou přihlášku), která s částkou odpovídající 21% dani z přidané hodnoty činí 112.530 Kč.

[8] Vyúčtování hotových výdajů se skládalo z cestovného ve výši 12.520 Kč (a z částky odpovídající 21% dani z přidané hodnoty) a z poštovného ve výši 986 Kč

[9] Dlužník v podání ze dne 7. 6. 2021 (ve znění doplnění z 21. 6. 2021) měl pro výpočet odměny za další rok trvání reorganizace za určující účetní období předchozího roku trvání reorganizace, tedy období od 14. 5. 2019 do 15. 5. 2020. Tím by dvanáctinásobek průměrného měsíčního obratu dlužníka klesl pod částku 100.000.000 Kč, takže měsíční odměna insolvenčního správce by činila 33.000 Kč.

3. Na výše uvedeném základě insolvenční soud - vycházející z ustanovení § 38 odst. 2 a 3 a § 364 odst. 3 a 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), z ustanovení § 3 odst. 2 a 6 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a z ustanovení § 2 a § 2a vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů (dále též jen „vyhláška o odměně“) - dospěl k následujícím závěrům:

4. Vyúčtování odměny a hotových výdajů insolvenčním správcem je správné a vskutku by mu měla náležet odměna v celkové výši 4.933.170 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty).

5. Nárok na odměnu za první rok reorganizace (2.988.000 Kč bez částky odpovídající dani z přidané

hodnoty) a za přezkoumání přihlášek (93.000 Kč bez částky odpovídající dani z přidané hodnoty) nebyl zpochybněn. Při určení nároku na odměnu za další (sporné) období má insolvenční soud (ve shodě s insolvenčním správcem) za to, že při určení dvanáctinásobku průměrného měsíčního obrátu za účetní období předchozího roku trvání reorganizace je třeba vycházet z účetního období za dobu od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019, tedy z částky 183.649.000 Kč. Dlužníkovu účetní období bylo (totiž) shodné s kalendářním rokem ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona o účetnictví, když dlužník neuplatnil hospodářský rok ve smyslu ustanovení § 3 odst. 6 zákona o účetnictví.

6. Doslovné znění ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně může být zavádějící, při stanovení počátku a konce účetního období je však třeba vycházet ze zákona o účetnictví; účelem ustanovení § 2 vyhlášky o odměně není stanovení vlastní (od zákona o účetnictví odlišné) definice počátku a konce účetního období.

7. Insolvenčnímu správci tedy vznikl nárok na odměnu v celkové výši 4.933.170 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) a nárok na náhradu hotových výdajů v celkové výši 16.135,20 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty). Jelikož na zálohách uhradil dlužník v průběhu insolvenčního řízení celkem částku 4.617.710 Kč, požadoval insolvenční správce doplacení částky 315.460 Kč na odměně a částky 16.135,20 Kč na náhradě hotových výdajů. Z textu ustanovení § 38 odst. 3 insolvenčního zákona je zjevné, že po skončení insolvenčního řízení je vyloučeno uložit zaplacení neuhrazené části odměny a náhrady nákladů insolvenčního správce dlužníku.

8. Podle závěrů konstantní judikatury je insolvenční správce povinen vyčlenit dostatek finančních prostředků z majetkové podstaty k úhradě jeho odměny a náhrady hotových výdajů; jinak jde případný schodek k jeho tíži; úhrada ze státního rozpočtu je možná pouze tehdy, nebyl-li v majetkové podstatě (nikdy) dostatek prostředků k úhradě odměny a náhrady hotových výdajů insolvenčního správce. Proto insolvenční soud za použití ustanovení § 38 odst. 3 insolvenčního zákona snížil odměnu insolvenčního správce tak, aby její výše odpovídala výši dosud uhrazených záloh. Vzhledem k tomu, že stanovisko věřitelského výboru se shodovalo s názorem dlužníka, nepokládal insolvenční soud za potřebné projednat s ním snížení odměny, kterou určil částkou 4.601.574,80 Kč. Schválené hotové výdaje (16.135,20 Kč) budou uhrazeny ze záloh.

9. K odvolání insolvenčního správce Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 30. 8. 2021, změnil usnesení insolvenčního soudu tak, že určil odměnu částkou 4.933.170 Kč a náhradu hotových výdajů částkou 16.135,20 Kč (obojí včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty), s tím, že v průběhu insolvenčního řízení již byla zálohově uhrazena částka 4.720.210 Kč a dlužníku se ukládá uhradit insolvenčnímu správci zbývající část odměny a náhrady hotových výdajů ve výši 229.095,20 Kč do 30 dnů od právní moci usnesení.

10. Odvolací soud - vycházejí z ustanovení § 38 a § 364 odst. 4 insolvenčního zákona a z ustanovení § 2 a § 2a vyhlášky o odměně a ze závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sen. zn. [29 NSČR 54/2013](#), uveřejněném pod číslem 82/2016 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 82/2016“) [které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu], a v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2019, sen. zn. [29 NSČR 142/2017](#) - dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

11. Insolvenční soud určil správně výši odměny insolvenčního správce před snížením (4.933.170 Kč) i výši hotových výdajů insolvenčního správce (16.135,20 Kč).

12. Při reorganizaci (na rozdíl od konkursu) insolvenční správce zpravidla nedisponuje majetkovou podstatou dlužníka a není na něm, zda a v jaké výši budou hrazeny zálohy na jeho odměnu. Nebylo-li rozhodnuto o vyplacení zálohy na odměnu insolvenčního správce (§ 38 odst. 4 a § 39 odst. 1 insolvenčního zákona) a neuložil-li insolvenční soud dlužníku hradit insolvenčnímu správci zálohy na

odměnu, nebo neupravil-li způsob hrazení těchto záloh reorganizační plán, pak je na dlužníku, zda a v jakých intervalech bude hradit odměnu zálohově.

13. Pohledávka insolvenčního správce je pohledávkou za majetkovou podstatou (§ 168 odst. 2 písm. a/ insolvenčního zákona) a jako taková se uspokojuje z majetkové podstaty dlužníka (se kterou dlužník disponuje i po splnění reorganizačního plánu). Důvod pro snížení odměny proto, že insolvenční správce porušil povinnost vyčlenit z majetkové podstaty prostředky na úhradu (své) budoucí odměny, dán nebyl, jelikož insolvenční správce takovou povinnost nemá.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

14. Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky:

Jaké období je rozhodné pro výpočet odměny insolvenčního správce ve druhém roce trvání reorganizace, případně v letech následujících, konkrétně jaké účetní období je obdobím ve smyslu ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně?

15. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

16. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně uzavřel, že pro výpočet odměny insolvenčního správce ve smyslu ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně je rozhodným účetní období počínající 1. lednem a končící 31. prosincem roku předcházejícího roku trvání reorganizace, za který odměna náleží.

17. S přihlédnutím k dikci § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně míní, že ona vyhláška odkazuje na zvláštní účetní období, které je rozhodné pro výpočet odměny, konkrétně na období roku trvání reorganizace, tedy období, které se odvíjí od povolení reorganizace. O účetním období se hovoří pouze proto, že jde o období, k němuž se mají vztahovat relevantní účetní záznamy.

18. Dle dovolatele pro tento závěr svědčí i srovnání s ustanovením § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně. Kdyby měl být správný názor odvolacího soudu, nebyl by důvod pro odlišnou dikci ustanovení § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně a v textu § 2 písm. b/ insolvenčního zákona by se nacházelo místo slova „předchozího“ slovo „předcházejícího“.

19. Teleologickým výkladem lze dovodit, že úmysl tvůrce oné vyhlášky směřoval k zohlednění skutečného období trvání funkce insolvenčního správce v dalších letech reorganizace (oproti prvnímu roku reorganizace, kdy jiné určení než to, jež se podává z ustanovení § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně, ani není možné). Podle názoru dlužníka tedy má dojít o snížení odměny cca o částku 600.000 Kč (a o částku odpovídající u této částky dani z přidané hodnoty). V období od 14. 5. 2019 do 14. 5. 2020 totiž dlužník dosáhl dvanáctinásobku měsíčního obrátu pod částku 100.000.000 Kč, takže za toto období by insolvenčnímu správci měla náležet odměna toliko ve výši 33.000 Kč za každý započatý měsíc trvání reorganizace (zvýšená o částku odpovídající dani z přidané hodnoty), nikoli odměna ve výši 83.000 Kč za každý započatý měsíc trvání reorganizace (zvýšená o částku odpovídající dani z přidané hodnoty).

20. Insolvenční správce ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout jako nedůvodné.

21. Konkrétně pak především uvádí, že význam slova „předcházející“ (užitého v § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně) i význam slova „předchozí“ (užitého v § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně), je totožný. Interpretaci předestřenou dovolatelem jako teleologický výklad má insolvenční správce za nesprávnou jak se zřetelem k dikci § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně, tak (právě) s ohledem na smysl a účel dané právní úpravy ve vazbě na další předpisy vyšší právní síly obsahující vymezení pojmu účetní období, konkrétně (především) na zákon o účetnictví (a v jeho rámci na § 3). Pro výpočet odměny je (tedy) rozhodný obrat dosažený v příslušném účetním období vymezeném dle zákona o účetnictví; je vyloučeno, aby vyhláška o odměně (navíc předpis nižší právní síly) zaváděla (v § 2) nějaká další účetní období.

22. Kdyby pravidlo formulované v § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně zavádělo novou definici rozhodného období pro zjišťování obratu, postrádalo by smysl zakotvení příslušného výpočtu jako dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu [nemělo by smysl vypočítávat dvanáctinásobek čehokoli, neboť by jednoduše šlo obrat (úhrn čistého obratu) dosažený právě v těchto konkrétních předchozích 12 měsících trvání reorganizace]. Účetní období podle zákona o účetnictví může být i delší nebo kratší 12 měsíců.

23. Právě obrat v určitém účetním období ve smyslu zákona o účetnictví zvolil zákonodárce jako základní parametr jak pro samotnou přípustnost reorganizace (§ 316 insolvenčního zákona), tak pro stanovení výše odměny insolvenčního správce. Podstatou právní úpravy zakotvující výpočet odměny insolvenčního správce v reorganizaci je, že (na rozdíl od způsobu řešení úpadku dlužníka konkursem) výše odměny není vázána na výsledek nebo výtěžek zpeněžení majetkové podstaty a na míru uspokojení věřitelů. Vyhláška tedy neváže výši odměny na konkrétní činnosti vykonané insolvenčním správcem v průběhu reorganizace nebo na úspěšnost reorganizačních opatření (insolvenční správce zpravidla není osobou s dispozičním oprávněním).

III.

Přípustnost dovolání

24. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

25. Nejvyšší soud se nejprve zabýval rozsahem podaného dovolání.

26. Částka, kterou odvolací soud přiznal insolvenčnímu správci na odměně za další rok trvání reorganizace činila celkem 1.205.160 Kč; šlo o částku 996.000 Kč představující 12 x 83.000 Kč a o částku 209.160 Kč odpovídající 21% dani z přidané hodnoty. Oproti tomu dovolatel požaduje, aby za uvedené období byla insolvenčnímu správci přiznána na odměně jen částka 479.160 Kč; šlo o částku 396.000 Kč představující 12 x 33.000 Kč a o částku 83.160 Kč odpovídající 21% dani z přidané hodnoty. Rozdíl částky 1.205.160 Kč a částky 479.160 Kč činí celkem 726.000 Kč. Jen v tomto rozsahu je tedy usnesení odvolacího soudu napadeno dovoláním.

27. V rozsahu částky 726.000 Kč je dovolání též přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV.

Důvodnost dovolání

28. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají. Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

29. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

30. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

31. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona, vyhlášky o odměně a zákona o účetnictví [ve znění, jež se nezměnilo od zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka (od 8. dubna 2019)]:

§ 38 (insolvenčního zákona)

(1) Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. V případě konkursu se výše odměny určí z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek a z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. V případě oddlužení činí výše odměny z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek 25 % výše stanovené prováděcím právním předpisem pro odměnu z počtu přezkoumaných přihlášených pohledávek v konkursu. Je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající této dani, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.

(2) Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce se uspokojují z majetkové podstaty, a pokud k tomu nestačí, ze zálohy na náklady insolvenčního řízení; není-li jejich uspokojení z těchto zdrojů možné, hradí je stát, nejvýše však 50.000 Kč na odměně insolvenčního správce a 50.000 Kč na náhradě hotových výdajů insolvenčního správce.

(3) Vyúčtování odměny a hotových výdajů provede insolvenční správce v konečné zprávě, a není-li jí, ve zprávě o své činnosti. Insolvenční soud může podle okolností případu po projednání s věřitelským výborem odměnu insolvenčního správce přiměřeně zvýšit nebo snížit. Důvodem ke snížení odměny je zejména skutečnost, že insolvenční správce porušil některou ze svých povinností nebo že nenavrhl provedení částečného rozvrhu, ačkoliv to stav zpeněžení majetkové podstaty umožňoval.

(4) Insolvenční soud může v průběhu insolvenčního řízení rozhodnout o vyplacení zálohy odměny a hotových výdajů insolvenčnímu správci, a to i opětovně.

(...)

(7) Způsob určení odměny, některých hotových výdajů insolvenčního správce a způsob jejich úhrady státem stanoví prováděcí právní předpis.

§ 316 (insolvenčního zákona, včetně poznámky pod čarou)

(...)

(4) Reorganizace je přípustná, jestliže celkový roční úhrn čistého obratu dlužníka podle zvláštního právního předpisu⁴⁶⁾ za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50.000.000 Kč, nebo zaměstnává-li dlužník nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru; ustanovení odstavce 3 tím není dotčeno.

(...)

⁴⁶⁾ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

§ 364 (insolvenčního zákona)

(...)

(4) Po skončení reorganizace rozhodne insolvenční soud o odměně insolvenčního správce a jeho nákladech.

§ 2 (vyhlášky)

Odměna insolvenčního správce při reorganizaci

Pokud je způsobem řešení dlužníkovra úpadku reorganizace a neschválí-li schůze věřitelů se souhlasem insolvenčního správce jinou výši odměny, náleží insolvenčnímu správci za každý započatý měsíc

a/ v prvním roce po rozhodnutí o povolení reorganizace odměna, která je stanovena z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu, a

b/ v následujících letech trvání reorganizace odměna, která je stanovena z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za účetní období předchozího roku trvání reorganizace:
při obratu

od 0 do 100 mil. Kč	33.000 Kč
od 100 mil. Kč do 250 mil. Kč	83.000 Kč

(...)

§ 3 (zákonra o účetnictví)

(1) Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí (dále jen „účetní období“); není-li možno tuto zásadu dodržet, mohou účtovat i v účetním období, v němž zjistily uvedené skutečnosti. V účetním období účetní jednotky účtují o uvedených skutečnostech v souladu s účetními metodami (§ 4 odst. 8); přitom o veškerých nákladech a výnosech účtují bez ohledu na okamžik jejich zaplacení nebo přijetí.

(2) Účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců, není-li dále stanoveno jinak. Účetní období se buď shoduje s kalendářním rokem, nebo je hospodářským rokem. Hospodářským rokem je účetní období, které může začínat pouze prvním dnem jiného měsíce, než je leden. Účetní období bezprostředně předcházející změně účetního období může být kratší nebo i delší než uvedených dvanáct měsíců.

(...)

(5) Účetní jednotky, které nejsou organizační složkou státu, územním samosprávným celkem nebo účetní jednotkou vzniklou nebo zřízenou zvláštním zákonem, mohou uplatnit hospodářský rok. Uplatnit hospodářský rok lze pouze po oznámení záměru změny účetního období místně příslušnému správci daně z příjmů nejméně 3 měsíce před plánovanou změnou účetního období nebo před koncem běžného účetního období, a to podle toho, který z termínů nastává dříve, jinak účetní období zůstává nezměněno. Takovouto změnu účetního období může účetní

jednotka v běžném účetním období provést pouze jednou. Obdobně postupují účetní jednotky i při přechodu z hospodářského roku na kalendářní rok.

(...)

32. S přihlédnutím k článku II (Přechodné ustanovení) části první zákona č. 31/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, přitom pro insolvenční řízení vedené na majetek dlužníka byl až do jeho skončení rozhodný insolvenční zákon ve znění účinném do 31. května 2019.

33. Ve výše ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřené právní otázky následující závěry:

34. Ustanovení § 2 vyhlášky o odměně nečinilo do 31. 12. 2013 pro účely výpočtu odměny insolvenčního správce při reorganizaci rozdíl mezi prvním rokem po rozhodnutí o povolení reorganizace a mezi následujícími roky trvání reorganizace; vymezovalo odměnu (v závislosti na výši dlužníkovra obratu) z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu, tedy terminologicky shodně s ustanovením § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně vymezujícím s účinností od 1. 1. 2014 výpočet odměny insolvenčního správce pro první rok po rozhodnutí o povolení reorganizace.

35. K výkladu ustanovení § 2 vyhlášky o odměně, ve znění účinném do 31. 12. 2013 Nejvyšší soud již dříve uzavřel, že při určení celkové odměny insolvenčního správce při řešení dlužníkovra úpadku reorganizací jsou rozhodné dvě skutečnosti; jednak výše (sazba) odměny, jednak počet započatých měsíců od rozhodnutí o povolení reorganizace do jejího skončení, tedy (fakticky) do rozhodnutí dle ustanovení § 364 odst. 2 insolvenčního zákona ([R 82/2016](#)). Vyhláška o odměně tu neváže výši odměny na výtěžek zpeněžení majetkové podstaty. Je tomu tak proto, že právní mocí rozhodnutí o povolení reorganizace se ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka, ke kterým došlo ze zákona nebo rozhodnutím insolvenčního soudu v dosavadním průběhu insolvenčního řízení. K „inkasu“ pohledávek dlužníka je tak legitimován samotný dlužník (a nikoli insolvenční správce), pročež vyhláška ani „nepočítá“ s tím, že by byla odměna insolvenčního správce odvislá od výtěžku zpeněžení majetku (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2017, sen. zn. [29 NSČR 9/2016](#), uveřejněné pod číslem 80/2018 Sb. rozh. obč.). Konstrukce vyhlášky o odměně vychází z předpokladu standardního průběhu reorganizace, bez ohledu na aktivní či pasivní činnost insolvenčního správce (srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2020, sen. zn. [29 NSČR 66/2018](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura, číslo 11, ročníku 2021, pod číslem 109).

36. Výraz „poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu“, užitý v § 2 vyhlášky o odměně ve znění účinném do 31. 12. 2013, respektive v ustanovení § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně v rozhodném znění, používá v souvislosti s „obratem dlužníka podle zvláštního právního předpisu“ též ustanovení § 316 odst. 4 insolvenčního zákona. Výklad posledně označeného ustanovení podal Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. 9. 2020, sen. zn. [29 NSČR 100/2019](#), uveřejněném pod číslem 38/2021 Sb. rozh. obč. V něm vysvětlil, že použitá terminologie má zjevnou vazbu na zákon o účetnictví (takže bylo-li „poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu“ u dlužníka delší 1 roku, postupuje insolvenční soud při zkoumání přípustnosti reorganizace pro účely určení „ročního úhrnu čistého obratu“ dlužníka podle ustanovení § 1d odst. 2 zákona o účetnictví).

37. Při respektu k obecné zásadě stálosti (konstantnosti) pojmosloví v právním předpisu (srov. v literatuře např. Knapp, V.: Teorie práva, 1. vydání, Praha, C. H. Beck 1995, str. 125, a v judikatuře např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. [29 Cdo 902/2012](#), uveřejněný pod číslem 19/2015 Sb. rozh. obč.) a s přihlédnutím k tomu, že vyhláška o odměně je prováděcím předpisem k insolvenčnímu zákonu (§ 38 odst. 7, § 431 písm. b/ insolvenčního zákona), nemá Nejvyšší soud žádný důvod dovozovat, že slovní spojení „poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu“ užitá v § 2 vyhlášky o odměně ve znění účinném do 31. 12. 2013, respektive v ustanovení § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně v rozhodném znění, má jiný význam a že by mělo být co do „účetní terminologie“ interpretováno prostřednictvím jiného zákona, než je zákon o účetnictví.

38. Důvodová zpráva ke změnám vyhlášky o odměně provedeným s účinností od 1. 1. 2014 vyhláškou č. 398/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění vyhlášky č. 488/2012 Sb., [k bodu 4 (§ 2)] uvádí, že:

„Cílem tohoto ustanovení je motivovat insolvenčního správce k úspěšné reorganizaci. S ohledem na úpravu reorganizace, která umožňuje, aby si věřitelé sami určili insolvenčního správce, se nově navrhuje stanovit, aby se věřitelé také mohli se správcem dohodnout na určení jeho odměny hodinovou sazbou. Tímto způsobem je dána přednost smluvní volnosti při určování odměny správce. Pokud by k dohodě nedošlo, určí se odměna paušálně podle vyhlášky, přičemž odměna se pak odvíjí od dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za předchozí rok trvání reorganizace.

Rovněž se zavádí více pásem pro určení odměny, a to nižší sazby v případě obrátů do 100 miliónů Kč, což mimo jiné souvisí se snížením kritérií pro vstup do reorganizace podle § 316 revizní novely insolvenčního zákona. U podniků s menšími obraty dochází ke snížení odměny tak, aby pro tyto podniky výše odměny nepředstavovala překážku pro vstup do reorganizace.“

39. Kromě toho, že citovaná pasáž důvodové zprávy potvrzuje výše popsanou návaznost vyhlášky o odměně na text § 316 insolvenčního zákona, dokládá i záměr zohlednit činnosti insolvenčního správce v průběhu reorganizace ve fázi, v níž se výsledky jeho práce již promítly (mohly promítnout) do hospodářských výsledků dlužníka. Je nicméně zjevné, že posun promítnutý pro další roky trvání reorganizace v textu § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně neměl být vybočením z dosud užívané „účetní terminologie“ a zmínka o ustanovení § 316 insolvenčního zákona v důvodové zprávě jen potvrzuje provázanost se „zvláštním právním předpisem“ (§ 316 odst. 4 insolvenčního zákona), jímž je zákon o účetnictví.

40. Významové (terminologické) odlišnosti neplynou ani ze srovnání ustanovení § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně na straně jedné a ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně na straně druhé. Výklad slovního spojení „za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu“ v ustanovení § 2 písm. a/ vyhlášky o odměně pochybnosti o svém smyslu nevyvolává. Podstatné je jen to, jak vyložit slovní spojení „za účetní období předchozího roku trvání reorganizace“ v ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně. Užití slova „předcházejícího“ místo slova „předchozího“ význam tohoto slovního spojení nemění.

41. Prvním rokem po rozhodnutí o povolení reorganizace je v dané věci rok, který začal běžet 14. 5. 2019 a skončil 13. 5. 2020, přičemž vzhledem k tomu, že insolvenční návrh byl podán 8. 4. 2019, „posledním účetním období předcházející insolvenčnímu návrhu“ bylo účetní období, které v souladu se zákonem o účetnictví skončilo před 8. dubnem 2019; při absenci jinak vymezeného (hospodářským rokem) účetního období podle § 3 odst. 5 zákona o účetnictví byl takovým účetním obdobím kalendářní rok 2018.

42. Následujícími lety trvání reorganizace se v dané věci rozumí období necelého 1 roku vymezené dobou od 14. 5. 2020 do 20. dubna 2021. Účetním obdobím (tím, které vymezuje zákon o účetnictví) předchozího roku trvání reorganizace podle ustanovení § 2 písm. b/ vyhlášky o odměně se rozumí (logicky může být) jen to účetní období, ve kterém dlužník účtoval podle zákona o účetnictví v roce předcházejícím době započetí „následujícího roku“ trvání reorganizace (již první měsíc onoho následujícího roku se odměňuje jinak, než měsíce prvního roku po rozhodnutí o povolení reorganizace). V dané věci [při absenci jinak vymezeného (hospodářským rokem) účetního období podle § 3 odst. 5 zákona o účetnictví] byl takovým účetním obdobím kalendářní rok 2019.

43. Právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž správné (dovolání není opodstatněné).

44. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).